

### ✓ *Wat is een stad?*

Een stad is een plaats met **stadsrechten**. Stadsrechten staan in een **oorkonde**. Een **stadsmuur** beschermt de inwoners van de stad tegen rovers. Gelukkig hoeven zij voor de **Vikingen** niet meer bang te zijn. De inwoners van de stad heten **poorters**. De meesten van hen zijn vroeger **horige** geweest. Ze hebben nu verschillende beroepen. De meesten zijn **handwerkslieden**, zoals kleermakers en **kuipers**. Iedere stad heeft een **bestuur**. Het bestuur bestaat uit de **schout** en de **schepenen**. Zij worden geholpen door de **rakkers**.

Het leven in de stad is niet altijd even schoon. Daardoor ontstaan besmettelijke ziektes, zoals de **pest**. De pest kan makkelijk een **epidemie** veroorzaken.



Er zijn **vestingsteden** en **handelssteden**. 's-Hertogenbosch is een vestingstad. Vanuit deze stad verdedigt de **hertog** zijn gebied tegen de graven van **Gelre** en **Holland**.

In Noord-Europa gaan verschillende handelssteden met elkaar samenwerken. Deze samenwerking heet **Hanze**. Zwolle is een van de oudste Hanzesteden. Buiten de stad malen de **molens** graan en de schepen nemen het mee.

Er wonen veel **geestelijken** in een stad. In de stad staan **gotische** kerken met **luchtbogen** aan de buitenkant. De ingang van de kerk heet het **portaal**. Rond het **hoofdaltaar** zijn de **kapellen**.

### ✓ *Waarom betalen kooplieden geld aan de landsheer?*

De kooplieden van een stad betalen geld aan de **landsheer**. In ruil daarvoor geeft hij de stad **privileges**, zoals het recht om een **waag** te gebruiken en het voorrecht om geen **tol** te hoeven betalen. Een stad met stadsrechten mag een **jaarmarkt** houden. Kooplieden verkopen hier bijvoorbeeld katoen en sinaasappels. Tijdens de **kruistochten** tegen aanhangers van de **islam** hebben **kruisvaarders** deze spullen ontdekt in het Oosten.

### ✓ *Wat zijn gilden?*

In een **gilde** zitten mensen met hetzelfde **ambacht**. Een lid van een gilde is een **gildemeester**. Hij heeft een leerling in dienst. Na 7 jaar wordt de leerling **gezel**. Als hij daarna zijn **meesterstuk** goed maakt, wordt hij ook gildemeester.

### ✓ *Wie is Filips de Goede?*

**Filips de Goede** is de landsheer van het **Bourgondische rijk**. Hij maakt van de Nederlandse **gewesten** een **staat**. Elk gewest wordt bestuurd door de drie **standen**. Filips vindt kunst belangrijk. Hij laat de schilder **Jeroen Bosch** naar zijn hof komen.

### ✓ *Waarom groeit de bevolking in de tijd van steden en staten?*

In de tijd van steden en staten groeit de bevolking. Dat komt door verbeteringen in de landbouw. Belangrijke verbeteringen zijn het **hoefijzer**, het **drieslagstelsel** en het gebruik van **mest**. De boeren kunnen hierdoor meer voedsel verbouwen.